

CERKVENI GLASBENIK.

Organ Cecilijinega društva v Ljubljani.

Izhaja po enkrat na mesec in velja za celo leto z muzikalno prilogo vred 4 krone,
za ude Cecilijinega društva in za cerkve ljubljanske škoflje 3 krone.

Uredništvo v Alojzijeвиšču, upravništvo v Marijanišču.

Z Dunaja prihaja prevesela vest, da je presvitli cesar izvolil imenovati knezom in nadškofom goriškim in metropolitom ilirskim, prečastitega gospoda

mnsgr. dr. **Frančiška Sedeja,**

stolnega kanonika pri metropolitanskem kapitolu, stolnega župnika v Gorici, predsednika Cecilijinemu društvu za goriško nadškofijo, itd., itd.

Ako je ta radostna novica z navdušenjem prešinila vsa poštena srca v prostrani ilirski metropoliji, je pač še prav posebno vzveselila vse kroge, zanimajoče se za pristno cerkveno glasbo. Novoizvoljeni nadškof je izza mladih let navdušen cecilijanec. Z besedo in zgledom je bodril rojake svoje, da so jeli obračati večjo pozornost na preosnovno cerkvene glasbe. Z mnogim trudom je oživotvoril Cecilijino društvo za goriško nadškofijo in je bil v odboru vsekdar najbolj marljiv delavec. Z našim listom je od prvega začetka spojeno njegovo spretno pero, z našim društvom njegovo blago sree. Rad se je udeleževal občnih zborov našega društva; lanskega je telegrafično pozdravil.

V tem, da zaseda stolico ilirske metropolije monsignor Sedej v trenutku, ko je nujno treba izvajati cerkvenoglasbeni Motuproprio papeža Pija X., vidimo migljaj previdnosti božje, ki nas vabi, da se združimo pod pastirsko palico njegove iniciative ter po svojih močeh pripomoremo, da se na podlagi novega cerkvenoglasbenega kodeksa po danih razmerah srečno izvede reforma cerkvene glasbe.

V tem smislu se „Cerkveni Glasbenik“ hvaležno in spoštljivo poklanja novemu metropolitu ter obeta, da hoče, kakor doslej, tako i nadalje v zvesti pokorščini do cerkvene avtoritete vršiti vzvišeno svojo nalogo.

Spomenica o orglah ljubljanske stolnice.

(Spisal prof. Josip Smrekar.)

(Dalje).

Kar se tiče piščalnih menzur, niso napačne (n. pr. Principala 8' v I. man. C ima 145^m, c 90^m v premeru) ter vse v navadnem menzuracijskem razmerju oktavnih prerez 1:3:1, 1:√8, 1:2^{2/3} in 1:2:5; Principali imajo posebno dobro razmerje — a cin je le srednjemočen. Tudi v pedalu so Principali močne menzure; odprti 'Untersatz' 32' celo zelo širok (C₂ meri 360^m/_m globočine ter 335^m/_m širokosti ob labiju, toraj votlina, da lahko odrasel deček v njej stoji), a kaj pomaga to, ker so mu deske le 25^m/_m debele ter ne vzdrže popolnoma krepkih glasnih tresljajev.¹⁾ Isto velja tudi o mnogih drugih spremenih: Violona 16' pet velikih cinastih piščal (od Fis. naprej) v prospektu je tako slabotnih, da se same nositi ne morejo, ter potrebujejo podpor.²⁾ — Prerezi lesenih piščal so deloma kvadratični, deloma (in to stareji) pravokotni; znano je, da se slednja oblika sedaj iz važnih vzrokov zmiraj rabi.

Sicer se pač ni čuditi prhkobi in okorelosti: orgle so zelo stare ter večkrat že predelane; to se da dokazati iz zunanjih in notranjih znakov.

Ali je imela stolnica ob času blagoslovljenja in konsekracije (1707) že kake orgle, o tem se ne spominjam, da bi bil kaj našel v Thalnitscher-jevi „Historia cathedralis ecclesiae Labacensis“; nekatere pripomnje njegove (prim. Laib. Diözesenblatt 1882, str. 182, 194 in posebno 198)³⁾ skoraj vzbujajo slutnjo, da stolnica takrat še ni imela orgel — kar je pri novo zidanih cerkvah tudi zdaj navadno; znabiti so provizorično služile one male iz stare cerkve,

¹⁾ Sloveči švicarski orglar Haas zahteva za to piščal trikrat tako debel les; rajni Goršič je že za 16' Principal jemal po 3/4'' = 32^m/_m debele deske, a kako močno se je tudi ta odrezal!

²⁾ Ta spremen — kakor se bo pozneje razvidelo — je začetkoma pripadal I. manualu, ter je njegova največja piščal F tehtala nad 70 starih funtov; teh sedaj pač nima — mogoče da je prelita, ker do Goršičeve predelave sploh ni bila na sapo postavljena.

³⁾ O veliki slavnosti o prenesenju presv. Rešnjega Telesa in svetinj sv. mučnikov Vitala in Varije v dne 22. avgusta 1706 blagoslovljeno stolnico piše Thalnitscher l. c. p. 182: „Finita processione pontificabat celsissimus praesul inter omnis generis vocum e duobus choris a Dd. Acad. Philo. Harmonicis, plus quam 64 computatis, non numeratis tubicinum choris, producta certamina.“ — Str. 194: „Festivitatem musica selecta e duplici choro, cura D. Balthasari Pregl, additis tubis et buccinis auxit.“ — In ob posvečenju stolne cerkve dne 8. maja 1707: „D. Praepositus Leopoldus, Comes a Cobenzel, sacris operari coepit, binis musicorum choris (tubicines non computando et Hautboistis vulgo, qui speciales choros confecerant), quos facile 50 selecti Academici Philharmonicis, rem ordinante Bertholdo ab Höffer, Patricio Carn. et fundatore dictae Academiae, occupaverant, omnis generis vocum et instrumentorum anoenissima varietate festivissime concertantibus.“ — Razvidi se pa — mimogrede pripomnjeno — iz teh citatov vpliv benečanske šole Willaert-Gabrieli-jeve s svojim „dvojnim korom“, pa tudi dejstvo, da je Ljubljana pred 200 leti cerkveno muziko visoko cenila in negovala. — Thalnitscher l. c. str. 203 v končnem poglavju „Succincta descriptio Templi cathedralis Labacensis“ celo pripomni: „Quatuor sane musicis chori reliquo operi hand exiguum addunt gratiam“. (Četrtri kor nam je iskati v presbiteriju, kjer je „schola cantorum“).

katere beleži „Visitatio“ prečast. knezoškofa Rain. Scharlichija iz l. 1631.¹⁾ Da se je pa po dovršbi stolnice izdala svota 450 gld. za nove orglice, povzajem iz neke tiskovine iz l. 1836²⁾ ki očitno sloni na avtentičnih podatkih; bržkone so to one še sedaj nad prižnico stoječe orglice — o čimer še pozneje izpregovorim.

Leta 1732. pa se je pogodil tedanji knezoškof Sigmund de Schrottenbach (20. maja) s celjskim orglarjem Janezom Janetschekhom³⁾ za nabavo novih orgel za stolnico ljubljansko, in sicer z 22 spremeni za ceno 2500 gold., 12 cekinov ter prosto vožnjo in hrano — za tisti čas, ko je imel denar trikrat večjo kupno moč (Kaufkraft) jako visoka cena. Imele so orgle 990 piščal (kar bi z ozirom na tedanjo sestavo dalo na posamezen spremen le po 45 piščalk — manualni in pedalna klaviatura so bile brezdvombeno „skrajšane“.⁴⁾

Original te pogodbe ni več ohranjen; pač pa se nahaja v tukajšnjem bogatem kapiteljskem arhivu (fasc. n. 235, 6) zvezek pet drugih listin (jako zanimivih, o čimer pozneje), iz katerih se da skoraj docela sestaviti dispozicija teh Jančekovih stolnih orgel. Imele so 2 manuala in pedal z nastopnimi spremeni:

I. manual.	II. manual.
1. Principal 8'	1. Copula major 8'
2. Bordun 8'	2. Principal 4'
3. Solicional 8'	3. Flauten 4'
4. Copula major 8'	4. Fugara 4'
5. Octava 4'	„et reliqui ordines“ — trije, bržkone slični malim v I. man.
6. Copula minor 4'	Pedal.
7. Quinta major 2 ² / ₃ '	1. Contrabass 16'
8. Superoctava 2'	2. Subbass 16'
9. Tertia 1 ³ / ₅	3. Octav Pedal 8'
10. Quinta minor 1 ¹ / ₃ '	4. Principal Pedal 8' (Dalje prih.)
11. Mixtur, ozke menz.	

¹⁾ Ob pričetku vizitacije stare stolne cerkve, meseca maja l. 1631., se namreč nahaja v protokolu beležka: „Organum est positum in choro ad cornu evangelii altaris majoris, sub fornice ipsius chori, satis magnum et bonum, 7 registris consistens“. Res skromna zadovoljnost.

²⁾ Geschichte der Erbauung der Donkirche St. Nikolaus in Laibach und Aufforderung (čudna beseda!) zu Beiträgen für den Ausbau der Kirchenkuppel. (8 strani in 4°).

³⁾ L. 1801. je neki Janeczek začel izdelovati velike orgle (60 spremenov) v stolnici v Bratislavski (gl. Seidel, Die Orgel und ihr Bau, 2. Aufl., str. 253), znabiti sorodovinec našega mojstra — tem ložje, ker je Šlezija do l. 1742. pripadala še Avstriji.

⁴⁾ Z ozirom na takratne razmere so bile te orgle velike; vsaj tačas ni imela n. pr. velika benediktinska cerkev sv. Urha v Augsburgu večjih, kot 13 spremenjskih. Kaže pač to, da je vladika stal na stališču, katero je izrazil Thalnitscher končujevaje svojo nepreocenljivo zgodovino stolnice ljubljanske (l. c. str. 203): „Uno verbo te absolvimus, nihil in hoc Templo intra artis aut elegantiae medioeritate stare . . .“ Nič kar bi bilo le srednje vrednosti, ali vsaj pod njo ne! — za prvomestno cerkev škofije gotovo pravo načelo.

Spomini na Sekovo.

(Piše Fr. Ferjančič.)

(Dalje.)

Silno vspodbudno je, udeležiti se službe božje, kakor jo tu obhajajo pobožni benediktinci. Ob 4 zjutraj že se zbero v cerkvi, da opravijo jutranjice in hvalnice. Pri tej pobožnosti pojó samo nekatere odstavke, n. pr. Benedictus i. dr., večidel pa samo molijo. Najzanimiveje je prisostvovati ob 9. uri konventni maši, katera je vsak dan peta, in popoldne vesperam. Pri maši mi je najbolj imponirala prekrasna edinost med celebrantom, korom in organistom, kakršne edinosti nisem doslej še nikjer našel. Celebrant, kor in organist: ti trije so bili kakor eden. Celebrant je vselej v pravem tonu intoniral, kor je brez vsake medigre nadaljeval, organist pa je na mojstrski način in po najkrajši modulaciji vselej zopet vpeljal celebrantovo petje. Vse se je tako lahko vršilo, kakor bi sploh ne bilo nikakih težav. Poje se kajpada izključno le enoglasni koral s spremljevanjem. Za lepo razliko je poskrbljeno s tem, da se navadno vrstila dva pevca z ostalim pevskim zborom. Tudi pojó pri sv. maši poleg patrov dečki, ki se v posebnih talarjih postavijo po sredi presbiterija. Takrat v počitnicah je bilo le pet dečkov, med letom so jih imeli enajst. Ti pripomorejo ne malo k temu, da je petje še bolj bliščeče, in s tem, da se včasih deški glasovi vrsté z moškimi, je zopet zabranjena prevelika enakomernost.

Koral se poje tu mnogo bolj na lahno, kakor ga navadno pri nas slišimo. Vsako vpitje je tu izključeno. Poje se z neko sigurnostjo in lahkoto, katera je pač le sad dolgotrajnega, vsakdanjega petja. Strah pred monotonijo, kateri me je prej navdajal, se je takoj razpršil. Ker se pri vsakem melodičnem odstavku nekoliko zategne in ker se natančno pazi na pavze ter na pravilni besedni in logični povdarek, se ona enakomernost dozdeva celo nekaka prednost. Posebno krasni so bili melismatični ofertoriji, katere sta pa navadno pela le dva patra, kajti cel zbor bi ne mogel tako mojstersko in s tako fineso proizvajati bogatih nevm.

Spremljevanje na orglah, katero je proizvajal P. Mihael Horn, je bilo kajpada izborno. Imel je pred seboj le suhi koral. Pozneje enkrat se je izrazil, da je pomilovanja vredno, ako mora imeti organist pred seboj tiskano „spremljevanje“ korala. No, tako daleč pri nas še nismo, da bi bito tiskano spremljevanje odveč. Jaz mislim, da pri večini naših organistov bi bilo spremljevanje pomilovanja vredno, ko bi je izorščevali po svoji glavi. Dokler ni organist nekak drugi P. Horn, naj le pridno rabi tiskano spremljevanje, a naj se tudi dobro nauči, da bo spremljal koral res gladko in pravilno. Od P. Horna bi se mogli organisti učiti, kako se spremlja koral „legato“ in ne preglasno. Orgle so bile vedno v ozadju, petje pa glavna reč. Tudi ni rabil g. organist vedno enih in istih registrov, ampak je skrbel vedno za lepo razliko. O navadnih dneh je bilo orglanje bolj priprosto, tiho; na god sv. Egidija pa, ki je diecezanski patron sekovske škofije, so se glasile orgle vse bolj bliščeče, slovesno. Orgle

so že takoj v začetku službe božje opozorile vernika, da se ta dan obhaja nekaj imenitnejšega, kakor druge dni.

Da, to je lastnost dobrega organista, da se tudi z registriranjem ravna po prazniku, ne pa kakor imajo nekateri navado, da ob navadnih nedeljah ravno tako, kakor ob največjih praznikih pričenjajo vedno s „pleno“.

Kako je bil g. organist na vse pozoren, kaže tudi ta malenkost. Po povzdigovanju sv. Rešnjega Telesa je prav „pianissimo“ preludiral, ob enem pa se je v zvoniku glasil zvon. Da bi ne bilo kake disharmonije med orglami in zvonom, uravnal je tudi svojo medigro tako, da se je lepo ujemala z zvonom. Z eno besedo: P. Horn je bil kot organist mož na svojem mestu. Ob strani takega organista ima seveda tudi pevski zbor mnogo lažjo nalogo.

(Dalje prih.)

Cerkvena glasba.

X.

31. **M. Horn**, Organum comitans ad Kyriale. Gradec, Styria, vezano v pol platno 6 kron.

„Tandem aliquando“ bi zaklical človek, ko prejme v roko to delo, broječ v veliki osmerki 84 strani in obsega spremljevanje Kyriala na orglah. Kyriale se navadno imenuje Ordinarium Missae, ker v njem se nahajajo oni spevi sv. maše, ki se ne izpreminjajo, torej Kyrie, Gloria, Sanctus, Benedictus, Agnus, Asperges in Vidi aquam. Maš je osemnajst, Credo štirje.

O Kyrialu nam ne gre kritika, ker je izdaja sv. stolice. Lahko se pa govori o spremljevanju, ki je privatna izdaja, in o izdaji sami. Wittov Organum comitans je bil jako težak, ker skoraj vsaka nota je imela drug akord. To se je temeljito izpremenilo, nov akord pride večinoma le pri novem akcentu; večinoma pravim, ker harmonizacija včasih vendarle tirja nov akord, četudi zlog ni naglašen. Zategadelj je to spremljevanje za 50 procentov lažje in boljše od Pustetovega. Bas, tenor in alt so večinoma v celih in pol-notah, sopran ima koralno melodijo v četrtertinskih notah, tedaj v moderni, nam bolj prikladni obliki. Skupine motivov (dveh in treh not) so razvidne po potezah, povdarki so na dotičnih vokalih v podobi vejice, včasih tudi na notah, lahki, nenaglašeni zlogi ob početku so zaznamovani z \cup , da bi se pač nihče ne zmotil in ne povdaril zloga. Semtertje ima en zlog po 2, 3 note; to pomeni, da se zlog drži primeroma tako dolgo, kot se pojejo 2 ali 3 note. Črtice za sapo so povsod nastavljene, Zvezdica kaže, doklej poje intonator. Vse je vrejeno tako vrolo, da se iz dela pozna mojster. Papir je lep in videti močan, tisk črn, vezava prilična, samo cena je previsoka. Delo se bo razpečalo po vseh cerkvah, lahko bi bilo ceneje.

Dosedaj smo dobili v roke tri različne izdaje Kyriala. Coppenrath-ov je v koralnih notah na štirih linijah, toda v violinskem kluču v raznih tonovih načinih. To bolj moti, nego pomaga. Pustetov je čeden, a najlepšega je podala Styria. Izdala je Styria dva, enega v 8°, ki stane nevezan 75 vin. in enega v 4°, ki stane vezan 60 vin. Slednja izdaja je radi formata in razločnih tip najbolj vredna priporočila.

Nalašč smo čakali na razne izdaje, a zdaj, ko so došle, damo prednost izdaji Styrije. — Dobi se v Katoliški bukvarni.

32. **Za post** se priporočajo postne pesmi zložil P. H. Sattner. Dobe se v Katoliški bukvarni. Cena partituri 1 K 50 vin., 4 glasovi 1 K 50 vin., — O njih piše Glasbenik v 3. številki 1905: Med najboljše cerkvene pesmi, kolikor jih imamo, uvrščujemo z vrhim priporočilom boljšim zborom 8 novih, tu oglašanih postnih pesmi.

Nove orgle.

Pri Sv. Petru niže Maribora.

Pri Sv. Petru niže Maribora je postavil Jos. Brandl kot opus 46. nove orgle s sledečo dispozicijo:

I Manual:	II. Manual:
1. Principal 8'	6. Flûte harmonique 8'
2. Gamba 8'	7. Salicional 8'
3. Gedeckt 8'	8. Viola 4'
4. Octava 4'	Pedal: 9. Subbas 16'
5. Mikstura 2 ² / ₃ ', 3 vrstna	10. Octavbas 8'

Sklepov je 6: manualni II.—I., pedalni I. man. k ped. in II. man. k ped., superoktavni v II. man. (cela višja oktava je izpeljana), suboktavni II.—I. man., superoktavni I. man. k pedalu. — Zbiralniki so: MF, F, FF, in iztikalec, ter poleg njega električno zvonilo za kalkanta. Brandlovi pnevmatični igralniki so zdaj že preizkušeni ter so se dobro obnesli; posebno važno in za organista mnogo vredno je, da se pri dvo- in večmanualnih orglah pedal avtomatično regulira za I. ali II. manual, kadar se rabi zbiralnik FF; vsaj pri večjih orglah bi naj mojster raztegnil to napravo na vse zbiralnike, ako ne tudi na vse posamezne registre.

Stožci s cevno pnevmatiko — ta je pač zdaj najboljši zistem; preciznost v odgovarjanju je Brandl v teh orglah privedel do visoke popolnosti s porabo zefir-usnja za mešičke in membrane; ako se to usuje le izkaže kot trpežno, tedaj lahko ta napredek z velikim veseljem pozdravljamo.

Radi neugodnih razmer na koru je moral priti meh precej daleč za orgle, a je s kanali vred solidno izdelan, tako da je sapa zadostna. Omara je cerkvi primerna; škoda le zavolj očesa, pa še bolj radi akustike, da je kor previsok. — Intonacija spremenov je dobro zadeta; posebno pohvalo zasluži izborni, polni principal in prijetno, ne pretirano režoča gamba.

Fr. Sal. Spindler.

Dopisi.

Bled, meseca januarja 1906. — Vsak pameten gospodar napravi koncem leta račun o svojem gospodarstvu, da spozna ali je napredoval ali nazadoval. Tako bi moral tudi vsak pevski zbor, zlasti cerkveni, oziroma njega vodja ali kdo drugi mesto njega napraviti koncem leta natančno bilanco, ki bo pokazala, ali je stanje zbora aktivno ali pasivno, ali zbor dela ali spi. Cerkveni pevski zbor je javna družba, toraj naj bi tudi javno polagal račun, kakor morajo javna gospodarska društva račune dati v javnost. To pa zato, ker ima javnost pravico zvedeti, kako se ravna s premoženjem, ki ni last posameznika ampak cele družbe. Ob enem so ti javni računi bodrilo za vestno delovanje in modro, napredno gospodarstvo. Cerkveno petje jo javna last cele župnije, še več: skupna last celega naroda, zato bi moral vsak zbor podati javen račun o tej lasti, kako jo upravlja, ali dobro ali slabo. Ko bi bil vsak to svojo dolžnost storil, to bi postal „Cerkveni Glasbenik“ zanimiva kronika sedanjosti posebno pa še zanamcem, pa tudi bodrilo in bič za marsikoga, ki raje sedi kot bi delal.

S takimi mislimi sem se lotil tega dopisa, ki naj bi bil bilanca, sklepan račun o bleškem petju preteklega leta.

Glavno pravilo bleškega zbora je tole: Non multa, sed multum, ne veliko reči, ampak to, kar se uči, to mora biti dobro. To pravilo vedno pred očmi smo se na novo naučili le sledeče: Eno samo latinsko mašo: Missa i. h. ss. Cordis Jesu, za mešani zbor s obilnatimi orglami zložil Fr. Kimovec. Maša je tudi instrumentirana. (Kapelnik T. Weis) in sicer za violine, violo, cello, bas, flavto, dva klarineta, dva rogova (corni), dve trompeti in pozavno. Maša je še v rokopisu, izdati je ne kaže, ker ni gotovo, da bi se natisk izplačal.

Poleg maše smo se naučili par latinskih motetov za mešani zbor.

Primeroma največ dela je dal koral, to je introiti in komunije za vse praznike celega leta, krog dvajset, oziroma štirideset po številu. Pel se je po izdaji solesmeskih menihov: *Liber usualis missae et officii pro dominicis et festis duplicibus*, torej „novi“ koral, čeprav je v resnici „stari“. Res je bilo precej truda, toda trud je poplačan, zakaj sedaj ima zbor nabranih koralnih zakladov za vedno; treba je le ponoviti za vsak praznik posebej. Koralno mašo (*Missa de angelis*) osmo po novi vatikanski izdaji je zbor pel že v novembru 1904. Naučili smo se tudi precej latinskih gradualov za dva ženska glasova in orgle, zložil Fr. Kimovec, pa je še vse v rokopisu. Kadar bodo za vse praznike izdelani, potem pridejo v tisk, nekako 25 po številu.

Seveda se je bilo treba tudi marsikaj slovenskega učiti, razne mašne, Marijine, obhajilne, na čast presv. Srcu Jezusovemu, par misionjskih (ker smo imeli spomladi misijon) vse po potrebi — pa počasi, da je šlo gladko in dovršeno glede predavanja in zlasti agogike. Zlasti za agogiko (naraščanje in padanje glasu) smo se trudili kar le mogoče; vsak posamezni zlog je moral dobiti njemu primerno moč, različno od drugih, vsaka posamezna nota je morala — če treba — v največji hitriči naraščati in padati; ni ga bilo še tako močnega forte, da bi ne bil zbor pokazal, da se zna zatajevati in iz finega piano narasti v krepak forte, pa tudi skoro ni bilo tako nežnega piano, da bi se ne bilo moglo spoznati, da zna zbor tudi razviti moč, če to zahteva logična agogika.

Poleg tega je cel cerkveni zbor sodeloval pri veselicah izobraževalnega društva, pri shodih Marijinih družb (seveda obkrajat pomnožen s pevci dotičnega društva, oziroma družbe), pel je tudi razne nagrobnice ob pogrebih itd.

To je torej splošna bilanca o cerkvenem petju na Bledu. V natančnejše podrobnosti se spuščati ne kaže, ker bi dopis postal predolg in presuboparen. To pač zadostuje, da vsak lahko spozna, ali je zbor izpolnil svojo nalogo ali ne. Morda je premalo, pa se je zbor zato trudil, kar je bilo mogoče; in zato upa, da mu bo javnost odobrila ta sklepni račun.

* * *

Končno pa prosimo, naj vsak cerkveni zbor predloži vsako leto račun v potrdilo, zakaj boljše je, da sam dela bilanco, kakor pa da jo začno delati drugi. V tem slučaju včasih račun kaj neugodno izpade za ta ali oni zbor. Vsak naj se trudi, kar se more, in nikomur se ne bo treba bati, da bi se mu račun ne potrdil, saj znamo računati tudi z razmerami, ki niso vselej najugodnejše. Seveda lenoba ne bo našla potrdila. Če n. pr. reče duhovnik organistu, da mu bo prignal pevcev skupaj, pa organist pravi, da se tega boji (s tem je namreč nekaj dela), take postavke v bilanci ne bodo našle milosti v očeh javnosti.

Še enkrat torej: **Cerkveni zbori, dajte račun o svojem hiševanju!** **Fr. K.**

Maribor. — Cecilijino društvo za lavant. škofijo, ustanovljeno l. 1887., se bliža že svoji 20 letnici, a še vedno je videti, kakor da si niti samo ni prav na jasnem o svojem namenu; da pa vsled tega tudi širom škofije ne more imeti posebnega ugleda niti si pridobiti gorkih simpatij, zlasti pa, da mu je pri tem nemogoče res reformatorično poseči v cerkveno-glasbeno življenje v škofiji, je samoumevno. Pri odborovih sejah in na občnih zborih so se tekom let posamezniki pač večkrat dotaknili tega važnega vprašanja, kako dati društvu pravo življenje, a po zborih je zopet vse zaspalo. Ako pomislimo, da društvo ves čas svojega obstoja ni za vso škofijo ničesar storilo — edino poučni tečaj l. 1904. moramo izvzeti, ki pa je bil tudi le bolj zasluga oseb, nego društva, — je jasno, da so to nezdrave razmere, da torej sadovi in uspehi društva niso v razmerju z žrtvami posameznih oseb, med temi zlasti tudi sedanjega gosp. predsednika. Zato je pač skrajni čas, da se vsa zadeva spravi v javno diskusijo: morda se na ta način vzbudi zanimanje, pojavi se mogoče več glasov iz škofije, da bo potem možno ustvariti in doseči kaj boljšega.

I.

„Cecilijino društvo za lavantinsko škofijo“ bi moralo — kakor pravi že samo ime — svoje delovanje raztezati na vso škofijo; to zahteva zdrava pamet in tudi društvena pravila (ki so bila l. 1902. predelana, a so vendar še dokaj nejasna), ko določujejo, da mora društvo pospeševati vse panoge cerkvene glasbe, vzgajati organiste — torej imeti šolo, — prirejati poučne tečaje, ustanavljati podružnice po škofiji, — skratka, da mora biti središče vsega cerkvenoglasbenega delovanja v škofiji. To pa je deloma društvo samo pozabilo

in tako se je pri nas vsepovsod razširilo mnenje, da je Cecilijinemu društvu namen: v mariborski stolnici skrbeti za cerkveno glasbo; nastala je tolika zmeda, da se je stolni zbor kratkomalo identificiral s škofijskim Cecilijinim društvom, da je nastopal kot — Cecilijino društvo!

Seveda je imela ta zmeta svoj razlog v celem razvoju društva sploh, ki je bilo ustanovljeno od par navdušenih sinov sv. Cecilije v sicer zelo neugodnih in nepripravljenih razmerah; bivali in delovali so vsi v Mariboru in zato so l. 1890. sklenili, naj društvo skrbi, da se sestavi vzoren cerkveni pevski zbor za stolnico. Leta 1892. se je v društvu sicer začelo razpravljati, kako temu zboru ustvariti trdna in trajna tla, a dognalo se ni nič, in tako stolni zbor ni bil samo dete Cecilijinega društva, ampak — kakor že omenjeno — takorekoč zadnji in edini namen društva, — da, društvo samo, in to zlasti, odkar je postal društveni predsednik genijalni, žalibog prezgodaj umrli stolni kapelnik Ljud. Hudovernik, o čegar umetniški delavnosti je „Cerkveni Glasbenik“ krog l. 1890. in naprej poročal po pravici v navdušenih dopisih.

Da pa radi tega prijatelji cerkvene glasbe izven Maribora niso imeli posebnega veselja, pošiljati svoje prispevke (udnino) društvu, ki jih porablja samo za eno cerkev dočim se mora vsak duhovnik in organist, ki mu je res mar cerkveno petje, doma pri svoji cerkvi boriti poleg drugih posebno z gmočnimi ovirami, to je umljivo, kakor tudi to, da vsled tega število prijateljev Cecilijinega društva ni rastle, ampak celo pojemalo in s tem vred tudi zanimanje za stvar sploh. Smelo trdimo: da ni orglarske šole v Ljubljani in zadnji čas v Celju ter lista „Cerkveni Glasbenik“, bi cerkvena glasba v naši škofiji bila danes ravnotam, kjer je bila pred 20 leti — naše Cecilijino društvo je malone čisto nedolžno na tem, ako so se razmere vendar malo — zboljšale.*) (Konec prih.)

Razne reči.

— Canticum Canticorum. To bibliško kantato, zložil E. Bossi, je proizvajala „Glasbena Matica“ dne 14. in 17. jan. v Narodnem domu, 2. febr. v Unionu. Vsakikrat je bila razprodana dvorana. Bilo je pa tudi vredno poslušati, ker Canticum je veliko kontra-punktično delo še mladega mojstra, ki se je dvignil nad italijansko „dolcezzo“, pa je ustvaril nekaj kremenitega, gorostasnega. Glavno vlogo ima orkester, zato bi se smelo delo imenovati bibliška simfonija s petjem. Dva solista, sopran in bariton imata glavni ulogi; dalje nastopa mešan zbor štirikrat v fugiranih stavkih, moški zbor enkrat, ženski enkrat. Občudovali smo zbor v vseh sestavah, ker najhujše pasaže se se izvajale kakor koralde. Oba solista sta prava umetnika, krasen glas, izborna šola. Največja zasluga pa gre koncertnemu vodji g. M. Hubadu, ki je z neumorno pridnostjo zbor in orkester privedel na tako višino. „Gl. Matica“ opravlja v resnici kulturno delo, kolikorkrat nas popelje v skrivnostne hrame religiozne umetelnosti, kjer so še shranjeni pravi, večni ideali, ki nam jih dandanes toliko treba.

— Celje. — „Podpornemu društvu organistov“ je č. g. I. Šelih, župnik pri Kuni-gundi na Pohorju ravnokar poslal blagohotni dar v znesku 100 kron. V imenu odbora, oziroma vseh udov izreka podpisavec najtoplejšo zahvalo. Škoda, da ni več enakih dobrotnikov, koji bi se zanimali za bedo slovenskih organistov. Karol Bervar, predsednik.

Razpis orglarske službe.

Služba organista in cerkvenika v Šentjanžu se razpisuje. Prijave do 1. marca, nastop 24. aprila 1906.

Župni urad v Šentjanžu, dne 4. februarja 1906.

J. Nemanjič, župnik.

*) Omenjati pač treba tudi sinodalnih določil lavantinskih o cerkveni glasbi, ki so mnogo pripomogla — tudi izven škofje — da so se pojmi glede cerkvene glasbe izčistili. Urednik.

Današnjemu listu je pridejana 2. štev. prilog.

Odgovorni urednik lista dr. Andrej Karlin. — Odgovorni urednik glasb. priloge Anton Foerster. Zalaga Cecilijino društvo. — Tiskala Zadržna tiskarna v Ljubljani.